

dyslexie

niewsbrief

Diagnose en behandeling in de basisverzekering

Vanaf 1 januari 2009 is de diagnose en behandeling van ernstige dyslexie opgenomen in de basisverzekering. Kinderen die nog geen 9 jaar zijn als de diagnose wordt aangevraagd, kunnen nu deze specialistische zorg vergoed krijgen. Er zijn wél voorwaarden aan verbonden. Bij elk kind wordt stapsgewijs bekeken wat de problemen zijn met lezen en spellen voordat duidelijk is dat er sprake is van ernstige dyslexie. Alleen dan wordt de behandeling vergoed.

De eerste stap

De school houdt de vorderingen bij van het lezen en spellen van elk kind. Hieruit moet blijken dat een kind op dit terrein een probleem heeft. De school biedt (3 tot 6 maanden) extra begeleiding en evalueert de begeleiding met toetsen die voldoen aan bepaalde normen. Als blijkt dat de extra begeleiding geen of onvoldoende effect heeft, kan de school de ouders adviseren een diagnose te laten stellen. De school moet informatie kunnen overleggen waaruit blijkt waarom bij deze leerling aan dyslexie wordt gedacht.

De tweede stap

Het is belangrijk dat in 2009 het onderzoek (diagnostiek) of de behandeling start vóór de negende verjaardag van het kind. Anders wordt er sowieso niets vergoed. In 2010 is deze leeftijdsgrens 10 jaar. Enkele zorgverzekeraars, zoals CZ-groep, Ohra en Delta Lloyd eisen dat ze eerst het dossier van school krijgen toegestuurd voordat zij hun verzekerden toestemming geven om naar een gespecialiseerd instituut te gaan. Overleg vooraf met deze verzekeraars is daarom altijd aan te raden. Het RID biedt hulp bij deze procedure.

De derde stap

Ouders zoeken een gespecialiseerde zorgverlener die de diagnose kan stellen. De zorgverlener moet werken volgens vaste richtlijnen, anders wordt de diagnostiek niet vergoed. De verzekeraar kan meer vertellen over de eisen die hieraan worden gesteld. Een goed onderzoeks- en behandelinstituut zoeken kan via het Nationaal Referentiecentrum Dyslexie (NRD). De instituten en praktijken die aan-

gesloten zijn bij het NRD werken allemaal volgens de regels (zie www.nrd.nu).

De vierde stap

Als uit dat onderzoek blijkt dat het kind ernstig dyslectisch is en ook binnen de leeftijdsgrens valt, komt het in aanmerking voor vergoede behandeling. Ook die moet gebeuren volgens richtlijnen, anders betaalt de verzekeraar niets. Kijk hiervoor op www.nrd.nu.

Niet vergoed

Komt een kind niet in aanmerking voor vergoede behandeling, dan kan in overleg worden besloten wat er vervolgens gaat gebeuren. Er bestaat altijd nog een mogelijkheid om het kind toch te laten onderzoeken en behandelen. Ook kinderen die geen ernstige dyslexie hebben, maar zelf wel last hebben van lees- of spellingproblemen, kunnen worden behandeld. De kosten hiervan komen voor rekening van de ouders.

Pagina 2

- Wanneer is een kind dyslectisch?
- De diagnose
- Ontvankelijk?

Pagina 3

- Kom je er ooit vanaf?
- 'Ik dacht dat ik de stomste was'

Pagina 4

- Alles vergoed of niet?
- RID voor u

Nummer 1

Voor u ligt de eerste Nieuwsbrief Dyslexie van het RID (Regionaal Instituut voor Dyslexie). De Nieuwsbrief is ontstaan, omdat blijkt dat veel mensen geen betrouwbare informatie over dyslexie én de vergoedingsregeling kunnen vinden. Het is niet de bedoeling dat in de Nieuwsbrief alléén informatie vanuit het RID verschijnt. Alle nieuwtjes op het gebied van dyslexie komen aan bod. Meer weten? Surf naar www.dyslexie.net.

Wanneer is een kind dyslectisch?

Ontvankelijk?

Scholen zijn verplicht goede dossiers van alle leerlingen bij te houden. Vooral voor kinderen met dyslexie is dat van belang. Maar, de ene school is de andere niet. De ene is erg voortvarend bij het opstellen van het dossier op basis waarvan ouders verder kunnen. De andere komt aan met een rommelig of incompleet dossier. Zorgverleners en verzekeraars hebben een goed dossier nodig, anders wordt de diagnose niet vergoed. Het RID werkt met ontvankelijkheidsverklaringen voordat een kind in onderzoek komt. Deze verklaring kan alleen worden afgegeven als het schooldossier in orde is. Als een schooldossier niet op orde is, kan het RID de school adviseren of helpen.

Bijna elke klas heeft wel één kind dat dyslectisch is. Ongeveer 3 tot 5 procent van alle kinderen heeft er last van. Er zitten vaak ook kinderen in diezelfde klas die dyslectisch lijken, maar het niet zijn. Soms spelen er andere leer- of taalproblemen.

De school moet daarom heel zorgvuldig een kind volgen, voordat zij kan vermoeden dat het dyslectisch is. In het dossier dat de school opbouwt, staat al veel informatie:

- Welke vorderingen maakt een kind?
- Hoe presteert het kind op andere vlakken?
- Welke lees- en spellingproblemen heeft hij of zij?

- Welke extra begeleiding is er gegeven?
- Waarom denkt de begeleider aan dyslexie?
- Is er (eventueel) sprake van andere leerproblemen?

De school overlegt meestal met de ouders. In veel gezinnen komt dyslexie vaker voor. Als een van de ouders dyslectisch is, heeft een kind 40 procent kans het ook te zijn. Een kind met dyslexie heeft bijna altijd problemen met lezen en spellen. Het is een specifieke taalstoornis die een andere oorzaak heeft dan de taalproblemen die ook kunnen voorkomen bij kinderen met ADHD, (een vorm van) autisme of een andere leerachterstand. Dyslectische kinderen leren heel moeizaam de juiste letters aan de juiste klanken te koppelen. De klankverwerkingsproblemen van dyslectici blijken het duidelijkst wanneer 'gespeeld' wordt met de klankeenheden in een woord. Het lezen verloopt bij dyslectici vaak traag door een onvoldoende beheersing en automatisering van de letter-klankkennis. Bij het spellen gebruiken dyslectici meestal onjuiste lettercombinaties voor spraakklanken (bijvoorbeeld 'ruut' in plaats van 'ruit'). Ze draaien de volgorde van letters geregeld om ('deur' wordt dan bijvoorbeeld 'duer'), maken meer fouten met de 'd' en de 't' (zoals 'paart' in plaats van 'paard') en hebben moeite met het toepassen van regels (bijvoorbeeld 'ziten' in plaats van 'zitten').

De diagnose

Als een van de ouders dyslectisch is, heeft een kind 40 procent kans het ook te zijn.

Carmen Zwerts, psycholoog, legt uit dat het stellen van de diagnose dyslexie niet zo eenvoudig is: 'Ouders komen hier wel eens binnen met de mededeling dat iedereen zegt dat hun kind duidelijk dyslectisch is. Na het onderzoek blijkt er niet altijd sprake te zijn van dyslexie. Het geeft maar aan dat je niet even snel kunt zeggen of een kind dyslectisch is. Er moet eerst goed onderzoek worden gedaan om een diagnose te kunnen stellen.'

Ze vertelt hoe ze te werk gaat: 'We vormen een beeld van een kind op basis van de informatie van ouders en school. Daarna kijken we hoe een kind scoort op allerlei taken die te maken hebben met de ontwikkeling van de lees- en spellingvaardigheden. Hoe zit het met het geheugen? Hoe zit het met de informatieverwerking? Wat is de intelligentie van het kind? Spelen andere factoren een rol? Hoort en ziet het kind wel goed? Alle andere mogelijke

problemen strepen we af. Je hebt ook kinderen met gehoorproblemen of kinderen die zich niet goed kunnen concentreren. Die hebben een heel andere aanpak nodig.'

Het kernprobleem van kinderen met dyslexie is dat zij moeite hebben met de koppeling van klanken aan letters. 'Dyslexie is niet gemakkelijk vast te stellen. Kinderen zijn soms heel bedreven in allerlei trucjes. Laatst had ik Romy voor me. Zij had een ijzeren geheugen. Als ze een woord eenmaal had geleerd, kon ze het daarna goed lezen. Je moet wel slim zijn om het zo aan te pakken, maar het kostte haar heel veel moeite! Met het leren van nieuwe woorden had ze veel problemen en het ging bij haar fout bij het spellen. Door heel zorgvuldig onderzoek te doen, weten we tegenwoordig wat het verschil is tussen kinderen met dyslexie en kinderen die een taalachterstand hebben of minder goed in taal zijn.'

Het kernprobleem van kinderen met dyslexie is dat zij moeite hebben met de koppeling van klanken aan letters.

'Ik dacht dat ik de stomste was'

Pim (8 jaar): 'Ik vind lezen nu wel wat leuker, maar eerst vond ik er niks aan. Het was ook moeilijk. De juf moest me altijd helpen. Dat was in groep 3. In groep 4 ben ik naar Trudy gegaan. Zij helpt op school kinderen met lezen en ook met schrijven. Het ging iets beter, maar toch niet helemaal. Daarna heb ik elke week bij een mevrouw geoefend met een computer en zo. Best moeilijk was dat. Ook thuis en op school moest ik oefenen. De juf zei dat ik niet stom ben, maar ik dacht wel altijd dat ik de stomste van de klas was. Nu gaat het veel beter en denk ik dat niet meer.'

Kom je er ooit vanaf?

Twee dochters en een zoon hebben Kyra en Willem Verheul. Kyra: 'Met Anne, de oudste, verliep alles vlekkeloos. Zij kon al lezen voordat ze naar groep 3 ging. Daarom viel het zo op bij Stefan dat hij moeite had met woordjes leren. Willem is ook dyslectisch en dat hebben we op school aangekaart. Eerst wilde de school er niets van weten. We moesten maar gewoon afwachten. Ik had daar niet zoveel zin in, want Stefan wilde steeds vaker niet naar school. Uiteindelijk heeft hij begeleiding gekregen. Dat vlotte niet. We zijn toen zelf naar een dyslexie-instituut gegaan. En ja hoor, we kregen gelijk. Hij heeft een intensieve behandeling gehad. Daarna ging het veel beter met hem, hoewel hij altijd wat meer moeite zal hebben met spellen. Destijds meldde de school dat Stefan waarschijnlijk een trage leerling zou blijven. Ik heb dat nooit willen geloven, omdat hij met alles heel snel was. Nu blijkt dat ook wel. Hij zit op de havo en doet het verder goed. Misschien had hij zelfs naar het vwo gekund, maar dat vond hij zelf te hoog gegrepen.' Stefan was 8 jaar toen zijn jongste zusje werd geboren. Kyra: 'Gek genoeg hadden we dyslexie aan de 'mannelijke lijn' in het gezin

gekoppeld. Willem dyslectisch, Stefan dyslectisch, maar met de meiden is niets aan de hand, riep ik altijd. Mooi niet dus. Bij Elise viel het me niet meteen op dat ze misschien ook dyslectisch zou zijn. Ze liep altijd met boekjes rond. Later bleek dat ze plaatjes zat te kijken. Omdat Elise een dromertje is, dachten we ook dat het daaraan lag. Maar nee...' Zowel Stefan als Elise kunnen nu op een acceptabel niveau lezen. 'Ik zie wel dat zij meer moeten overwinnen dan Anne, onze oudste. Maar zij is dan ook héél snel. In vergelijking met andere kinderen doen Stefan en Elise het prima. Willem zegt wel eens dat het een wereld van verschil is met vroeger. Hij heeft altijd lopen ploeteren en is met zijn handen gaan werken, omdat hij 'andere capaciteiten' had, zoals ze dat toen noemden. Vier jaar geleden heeft hij besloten zich te laten behandelen. En nu wil hij verder studeren. Ik vind dat mooi om te zien, want het is altijd een frustratie van hem gebleven. Die kan hij nu achter zich gaan laten.'

Alles vergoed of niet?

Zorgverzekeraars sluiten vaak contracten met zorgverleners. Heeft uw zorgverlener een contract dan hoeft u als verzekerde niets te doen. Of u een naturapolis hebt of een zogenaamde restitutiepolis: u krijgt het volledige bedrag van de behandeling vergoed. U ziet de rekening niet. Die gaat automatisch naar de zorgverzekeraar die de zorgverlener betaalt. Iets anders werkt het als de zorgverlener géén contract heeft. Heeft u een naturapolis dan kunt u die zorgverlener niet kiezen. De zorgverzekeraar heeft al voor u gekozen.

Heeft u een restitutiepolis en kiest u voor een zorgverlener die geen contract heeft met de zorgverzekeraar, dan is het afhankelijk van de voorwaarden in uw polis of u het hele bedrag vergoed krijgt. De zorgverzekeraar betaalt aanvankelijk de rekening, maar kan later een deel van de kosten aan u doorberekenen. Wilt u niet voor verrassingen komen te staan, dan is het verstandig vooraf informatie in te winnen bij de zorgverlener of deze contracten heeft met zorgverzekeraars. Ook zorgverzekeraars kunnen u die informatie geven.

Alle zorgverzekeraars vergoeden voor 100 procent de dyslexiezorg van het RID voor kinderen in de doelgroep.

RID voor u

Het Regionaal Instituut voor Dyslexie (RID) is al 20 jaar een gespecialiseerde zorgverlener voor diagnostiek en behandeling van taalproblemen, in het bijzonder dyslexie. Er wordt gewerkt met de behandelmethodes GRAMMA die het RID speciaal heeft ontwikkeld. Uit onderzoek is gebleken dat deze methode effectief is: de vorderingen zijn duidelijk te zien en de resultaten zijn blijvend. De behandeling bestaat uit wekelijkse sessies van 50 minuten met een gespecialiseerde psycholoog of orthopedagoog. Met de dyslexiebehandeling GRAMMA leert de behandelaar het kind of de volwassene hoe hij of zij snel en accuraat letters en woorden aan klanken moet koppelen. Daar hoort een computerprogramma bij dat voor

gebruik thuis of op school wordt meegegeven. Intensieve training op letter-, woord- en zinsniveau maakt deel uit van de behandeling. Thuis en op school werken met speciale oefeningen is dus nodig voor een goed resultaat. De

gemiddelde behandelduur is ongeveer anderhalf jaar.

Het RID doet meer. De afdeling research houdt zich continu bezig met wetenschappelijk onderzoek. Speerpunten hierin zijn onderzoeken naar erfelijkheid en ook hersenonderzoek bij dyslectici. De effectiviteit van RID's behandelmethodes wordt voortdurend tegen het licht gehouden. Regelmatig verzorgt het RID informatieavonden over dyslexie en de nieuwe vergoedingsregeling. Dat gebeurt ook op verzoek. Wie graag een overleg wil organiseren tussen teamleden, intern begeleiders, medezeggenschapsraad en het RID over de afstemming tussen de scholen en de zorgverlener, kan altijd contact opnemen met een RID-vestiging in de buurt.

Colofon

REGIONAAL
INSTITUUT VOOR
DYSLEXIE

Dit is een uitgave van het Regionaal Instituut voor Dyslexie (RID), februari 2009. Deze Nieuwsbrief Dyslexie is bedoeld om informatie te verstrekken.

Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend. Het RID heeft 12 vestigingen, verspreid over het hele land. Kijk voor meer informatie ook op www.rid.nl.

Informatiebijeenkomst

Wilt u een informatiebijeenkomst organiseren op uw school? Neem dan contact op met een vestiging bij u in de buurt.

Hoofdkantoor: RID Arnhem

Jansbinnensingel 1
6811 AJ Arnhem
T 026-4423294
E dyslexie@rid.nl

RID Almere

Spoordreef 28
1315 GP Almere
T 036-5305138
E almere@rid.nl

RID Amersfoort

Bloemendalse Binnenpoort 5
3811 GD Amersfoort
T 033-4948675
E amersfoort@rid.nl

RID Amsterdam

IJsbaanpad 9
1076 CV Amsterdam
T 020-7162680
E amsterdam@rid.nl

RID Assen

Stationsstraat 29a
9401 KW Assen
T 0592-710900
E assen@rid.nl

RID Breda

Stadionstraat 20
4815 NG Breda
T 076-7114612
E breda@rid.nl

RID Den Bosch

Stationsplein 91-105
5211 BM Den Bosch
T 073-7114440
E denbosch@rid.nl

RID Den Haag

Laan van Meerdervoort 254
2563 AJ Den Haag
T 070-3638400
E denhaag@rid.nl

RID Hengelo (O)

Burgemeester Jansenplein 34
7551 ED Hengelo (O)
T 074-2509181
E hengelo@rid.nl

RID Maastricht

Universiteit van Maastricht/
Faculteit Psychologie
Universiteitsingel 40
6229 ER Maastricht
T 043-3884056
E dyslexie@psychology.unimaas.nl

RID Nijmegen

Keizer Karelplein 32
6511 NH Nijmegen
T 024-7110600
E nijmegen@rid.nl

RID Rotterdam

Weena 730
3014 DA Rotterdam
T 010-2141222
E rotterdam@rid.nl